

‘ANDERSGLOBALISTEN’ BEREIDEN MOZAIEK VAN PROTEST VOOR

Demonstreren kun je leren. Al maanden bereiden Nederlandse activisten zich voor op de Kopenhagen Top. Wie zijn deze fanatieke ‘andersglobalisten’?

door Derrick Bergman, foto's ad nuis

DEN BOSCH, november 2009. In buurthuis Boschveld vindt het jaarlijkse 2.Dh5 festival plaats, ‘samenscholing voor activisten en wereldversleutelaars’. Twee dagen lang workshops met zowel ideologische als praktische thema's: ‘Zijn we blijven hangen in de jaren 80?’, traangas, vastketenen en besluiten nemen in grote groepen. De workshop over COP15 (United Nations Conference Of Parties) trekt ruim twintig mannen en vrouwen.

Peter Polder (34), medeoprichter van Groenfront, bespreekt de plannen voor Kopenhagen, waar het ‘donker, nat en koud’ zal zijn. Een tentenkamp is dus geen optie, maar er zijn gratis slaapplekken, verspreid door de stad. Na de workshop schuift Polder met nog drie Kopenhagengangers aan voor een gesprek. Rutger van den Dool (28) werkt bij solidariteitsfonds XminY, Carly (26) en Kris (23) zijn actief voor Groenfront en Climate Justice Action. Polder was zeventien toen hij het rapport van de Club van Rome las: ‘Ik dacht: als het er zo voor staat, kan ik twee dingen doen. Voor de buis gaan zitten en wachten tot het kapot gaat of knokken tot mijn laatste snik. Zodat ik tenminste kan zeggen: het heeft niet aan mij gelegen.’ GroenFront ontstond ‘uit frustratie over de gematigdheid en gezapigheid van milieuorganisaties die het beeld verspreiden dat we dit systeem door kunnen zetten, voorzien van een eco-keurmerkje. Op deze manier doorgaan, maar dan zonder het milieu te vernielen. Ik ben daar totaal niet van overtuigd.’

Totaal anders

Dat geldt voor alle activisten die ik spreek. ‘Greenwashing’ kan het tij niet keren; het roer moet echt om. Dat betekent ‘een totaal andere manier van leven’ en ‘afscheid van economische groei en kapitalisme’. Met XminY is Rutger al een jaar met Kopenhagen bezig, het fonds steunt groepen die willen demonstreren financieel en organisatorisch. Hij heeft nooit begrepen ‘waarom we met de wereld omgaan zoals we doen’. ‘Kijk gewoon naar de wetenschappelijke rapporten, over asielproblematiek, milieu, de Noord-

Zuid verdeling, dat we met zo'n klein deel van de wereld zoveel welvaart gebruiken. Ik snap waarom bedrijven dat doen, maar niet dat we als samenleving nooit hebben gezegd: tot hier en niet verder, er moet nu een eerlijkere sociale verdeling komen.'

Ook Carly verbaasde zich al jong over de misstanden waar ze nu tegen ageert. 'Ik begreep niet hoe de wereld zo oneerlijk in elkaar kon zitten, waarom mensen niet gewoon de fiets pakken als ze weten dat er milieuproblemen zijn. Bij Groenfront kon ik mijn ideeën omzetten in daden.' Kris zag als jochie de Sea Sheperd bij het Jeugdjournaal, de boot van het radicale broertje van Greenpeace. 'Ze ramden vol in op een ander schip. Ik zat te juichen voor de televisie: mama, dat wil ik!' Nog steeds is hij warm voorstander van 'directe actie', een door activisten veelgebezigd eufemisme met een scala aan betekenissen, van blokkades tot vernielingen. Kris: 'Ik wil niet alleen het debat zoeken, maar ook echt de confrontatie aangaan, door acties, door dingen te blokkeren. Dat geeft me het gevoel dat ik greep kan krijgen op een globaal systeem waar we eigenlijk geen greep meer op hebben.'

Het veelgehoorde verwijt dat jongeren niet meer geëngageerd of actief zijn, wuiven ze weg. Polder: 'Ik heb de media de afgelopen vijftien jaar al een paar keer horen verkondigen: opeens doen jongeren weer van alles. En even vaak dat ze niks meer doen. Ik zie geen verschil. Mensen zijn altijd actief geweest, alleen is de demografi e totaal veranderd: er zijn minder jongeren. En omdat je niet meer zo makkelijk aan een oneindige studiebeurs of uitkering komt, ziet het er anders uit. Maar er zijn ontzettend veel mensen bezig met dit soort issues.' Neem de Broeikasgasten, een groep Amsterdamse studenten die medestudenten mobiliseert voor Kopenhagen. René Boer (23) is een van hen. 'Onze campagne begon in september en levert een respons op die we niet eerder hebben gezien. Ik verwachtte dat mensen het klimaat issue een beetje moe zouden zijn, maar het leeft heel sterk. Ik denk dat er een grote groep naar Kopenhagen af zal reizen.'

Nieuw Seattle

Druk wordt het zeker, maar hoe groot zal de impact zijn van de acties? Boer: 'Het kan heel belangrijk worden voor de beweging: waar staan we, wat is onze invloed, wat gaan we bereiken? Het wordt in ieder geval heel, heel groot. Naast de massademonstratie op 12 december zijn er de hele week decentrale acties en een alternatieve klimaatop, het Klima Forum. Een mozaïek van protest dat heel intens maar ook heel belangrijk wordt, denk ik.' Polder: 'We hebben die impact in elk geval hard nodig. Het moet echt een nieuw Seattle worden. We moeten de huidige veranderingsagenda door iets totaal anders zien te vervangen. Dat lukte tien jaar geleden in Seattle, door niet meer alleen met een spandoekje boe te roepen, maar te kiezen voor directe actie.' Het massale protest bij de wto-top in Seattle is voor elke andersglobalist een ijkpunt. 'Een heel duidelijke, plotse en zeer welkome opleving van activisme', zegt Kees Hudig (48), pionier van de Nederlandse andersglobaliseringsbeweging. Het belang van Seattle was dat er netwerken ontstonden en dat het protest heel breed gedragen werden. 'We hadden net de afschuwelijke jaren 90 gehad, tien jaar neoliberal gedoe: de markt zou alles opknappen. Maar steeds meer mensen zagen dat die beloftes niet ingelost waren. Plotseling kwamen zij massaal bij

elkaar. Net als bij cyclonen genereert dat een soort energie waar je een tijd mee vooruit komt.'

Die kracht is afgenomen, vindt Hudig: 'Gedeeltelijk is de beweging afgeleid naar single issues en dat was daarvoor net het probleem: honderdduizend NGO'tjes, die allemaal hun eigen blaadje en campagnetje probeerden te maken. Rondom die globaliseringstoppen kwam dat allemaal samen. Nu drijft het weer uit elkaar, ook politiek: de gematigden, de polderaars, kanaliseren het protest, vaak met overheidsgeld. Dat is logisch, je kunt niet altijd toppen blijven bestormen, op een gegeven moment consolideert dat zich. Het is ook de zwakte van de radicalere bewegingen dat ze zich niet structureler kunnen manifesteren.' Toch is er veel verbeterd. 'In de jaren 90 was het geloof in de markt enorm, net als het onbenul van mensen over economie. Door de crisis, maar ook door die globaliseringsactiviteiten, zijn mensen geschoold geraakt in de nadelen van privatisering, de alternatieven daarvoor, de grondstoffenroof, al die dossiers.' Zelf gaat Hudig niet naar Kopenhagen. 'Ik heb er een beetje een dubbel gevoel bij. Het is een heel andere top als die waar de rellen altijd omheen waren: de WTO, de G8. Die kon je gewoon afwijzen en zeggen: daar komt niemand in, opzouten maar. Dat geeft een heel andere benadering en maakt zo'n top veel geschikter om je punt te maken.'

Lowlands voor gevorderden

Niet dat het protest in Kopenhagen zinloos is: 'Los van de directe zaak heb je processen van het opbouwen van bewegingen. Jonge mensen die voor het eerst in jaren weer naar die kampen kunnen, leren hoe je demonstreert.' Broeikasgast René Boer denkt dat de meeste activisten 'schoorvoetend moeten toegeven dat er wel een goed akkoord moet komen'. 'Ook al zien ze liever een complete omverwerping van de huidige machtsstructuren, waarin economische belangen de boventoon voeren. Dat is een lastig dilemma.' Hij verwacht een leerzame maar ook een leuke week in Kopenhagen. 'Het is absoluut een kick om daar met honderdduizenden mensen te zijn, de sfeer in de slaapzalen en op de campings is altijd geweldig, er zijn grote concerten. Een Lowlands voor gevorderden, zou je kunnen zeggen. Maar het is ook een offer, je doet het niet zomaar. We weten heel goed waar we het over hebben, wat het belang is van de zaak en waarom het nodig is om daar tegen te ageren.'